CURTEA DE APEL CENTRU

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Teilor 4
e-mail: cac@justice.md, Tel.: /373 22/ 409 209

www.instante.justice.md

4-357/5-18446 03.11.26

1a-549/26
1-21041558-02-1a-12052026

Către Președintele Curții Constituționale a Republicii Moldova,
Doamnei Domnica Manole,
Mun. Chișinău str. Lăpușneanu nr.28 MD-2004
secretariat@constcourt.md

La data de 12.05.2026 în adresa Curții de Apel Centru a parvenit spre examinare apelul depus de către avocații Lucian ROGAC, Victoria BURDUJA și Mihail SILIVESTRU în interesele inculpatului Vladimir PLAHOTNIUC împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. 1-2569/2025 din 22 aprilie 2026 (judecători Sergiu STRATAN, Olga BEJENARI, Ana CUCERESCU).

La data de 07.10.2026, în cadrul ședinței de judecată avocații Lucian ROGAC și Mihail SILIVESTRU a înaintat o cerere de sesizare a Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în conformitate cu art.135 alin.(1) lit. a) din Constituție a prevederilor art.19 alin.(3) a Legii nr.252/2023 și a art.31 alin.(1) din Codul de procedură penală.

Prin Încheierea Colegiul Penal al Curții de Apel Centru din data de 02 noiembrie 2026, a fost admisă cererea înaintată de avocații Lucian ROGAC și Mihail SILIVESTRU de sesizare a Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Prin prezenta, Curtea de Apel Centru, vă expediază cererea avocaților Lucian ROGAC și Mihail SILIVESTRU și Încheierea Colegiul Penal al Curții de Apel Centru din data de 02 noiembrie 2026.

Anexa: - Cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.
- Încheierea Colegiului Penal al Curții de Apel Centru din 02.11.2026.

Vicepreședintele interimar
al Curții de Apel Centru ***Alexandru SPOIALĂ***

12:00
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 2369
"04" 11 2026

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA
str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28
mun. Chișinău, MD-2004
Republica Moldova

SESIZARE
PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
a textului „În perioada examinării contestației, judecătorul vizat nu poate emite acte judecătorești de dispoziție" din art. 19 alin. (3) din Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative și a textului „Dacă aceasta nu este posibil, completul poate fi schimbat până la începerea cercetării judecătorești" din art. 31 alin. (1) din Codul de procedură penală
(înlăturarea unui judecător din completul de judecată constituit și schimbarea completului într-o cauză penală pendinte, în afara cazurilor prevăzute limitativ de lege, fără redistribuire aleatorie și fără cale de atac)

(ridicată în dosarul nr. 1a-549/2026 (nr. de sistem 1-21041558-02-1a-12052026), aflat pe rolul Curții de Apel Centru, Colegiul penal)

Prezentată în conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, cu art. 7 alin. (3)–(3²) din Codul de procedură penală și cu art. 4 alin. (1) lit. g), art. 25 alin. (1) lit. e) și alin. (2) lit. e) din Legea nr. 74 din 10.04.2025 cu privire la Curtea Constituțională.

I – AUTORUL EXCEPȚIEI DE NECONSTITUȚIONALITATE ȘI INSTANȚA CARE SESIZEAZĂ CURTEA

Plahotniuc Vladimir Gheorghe, inculpat-apelant în cauza penală nr. 1a-549/2026 (nr. de sistem 1-21041558-02-1a-12052026), aflată pe rolul Curții de Apel Centru, Colegiul penal; născut la ; deținut în Penitenciarul . Chișinău, Republica Moldova.

Prin intermediul apărătorilor aleși:

1. Nume: Rogac
2. Prenume: Lucian

1. Nume: Silivestru
2. Prenume: Mihail
3. Adresă: str. Alexandru Lăpușneanu nr. 3, mun. Chișinău, MD-2004, Republica Moldova

Excepția este ridicată în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție și al art. 7 alin. (3)–(3²) din Codul de procedură penală (în continuare – CPP), în fața Curții de Apel Centru. În temeiul pct. 14 din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, autorul excepției solicită anonimizarea datelor cu caracter personal ale sale și ale apărătorilor (data nașterii, numărul de

identificare, adresele, numerele de telefon şi adresele electronice), întrucât acestea nu sunt necesare examinării excepţiei, iar publicarea lor ar afecta, fără nicio utilitate pentru procedură, dreptul la viaţă privată.
Autorul excepţiei este parte în procesul de jurisdicţie constituţională (art. 30 alin. (3) din Legea nr. 74/2025 cu privire la Curtea Constituţională) şi solicită să fie citat la şedinţa publică a Curţii (pct. 41 lit. f) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituţională, aprobat prin Decizia Curţii Constituţionale nr. AG-1 din 27.05.2025).

II – OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect controlul constituţionalităţii următoarelor texte de lege:

a) textul „În perioada examinării contestaţiei, judecătorul vizat nu poate emite acte judecătoreşti de dispoziţie" din art. 19 alin. (3) din Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor şi procurorilor şi modificarea unor acte normative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 325–327, art. 581; în continuare – Legea nr. 252/2023), în redacţia dată prin Legea nr. 239 din 13.09.2024 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 408–410, art. 619; în vigoare din 26.09.2024), **în măsura în care** permite înlăturarea judecătorului vizat din completul de judecată constituit anterior, în afara cazurilor prevăzute de art. 31 alin. (3) CPP, fără redistribuire aleatorie prin Programul integrat de gestionare a dosarelor şi fără posibilitatea contestării;

b) textul „Dacă aceasta nu este posibil, completul poate fi schimbat până la începerea cercetării judecătoreşti" din art. 31 alin. (1) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, nr. 122 din 14.03.2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248–251, art. 699), în redacţia în vigoare la 30.09.2026.

Criticile de neconstituţionalitate sunt formulate în trei capete, corespunzător cerinţelor de la secţiunea V.

Capătul 1. Textul de la lit. a) este neconstituţional, în măsura arătată, prin raportare la art. 20, art. 116 alin. (1) şi art. 115 alin. (4), coroborate cu art. 23 alin. (2) şi art. 54 din Constituţie.

Capătul 2. Textul de la lit. b) este neconstituţional, prin raportare la aceleaşi norme constituţionale, întrucât nu stabileşte cine constată imposibilitatea menţinerii completului, prin ce act, pe baza căror criterii şi cu ce garanţii (redistribuire aleatorie, motivare, control), lăsând compunerea completului într-o cauză pendinte la aprecierea preşedintelui instanţei; în subsidiar, textul este neconstituţional în măsura în care permite schimbarea completului pentru alte motive decât cele prevăzute de art. 31 alin. (3) CPP.

Capătul 3 (subsidiar). Dacă textele contestate nu prevăd, prin ele însele, înlăturarea judecătorului din complet, interpretarea potrivit căreia interdicţia din art. 19 alin. (3) din Legea nr. 252/2023 constituie temei de schimbare a completului este contrară Constituţiei, iar omisiunea de a reglementa, în legea organică, garanţiile minime la schimbarea membrilor completului în cursul judecăţii afectează dreptul fundamental garantat de art. 20 din Constituţie.

Textele constituţionale pretins încălcate sunt: art. 20 (accesul liber la justiţie), art. 116 alin. (1) (independenţa, imparţialitatea şi inamovibilitatea judecătorilor) şi art. 115 alin. (4) (rezerva legii organice pentru organizarea instanţelor, competenţa lor şi procedura de judecată), în coroborare cu art. 23 alin. (2) (calitatea legii) şi art. 54 (restrângerea exerciţiului unor drepturi), precum şi art. 6 (separaţia puterilor) şi art.

119 (folosirea căilor de atac), fiecare cu argumentarea proprie de la secţiunea IV. Standardul de referinţă convenţional este art. 6 § 1 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale (în continuare – Convenţia).
Nu fac obiectul excepţiei: Regulamentul privind modul de constituire a completelor de judecată şi schimbarea membrilor acestora, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 111/5 din 05.02.2013 (în continuare – Regulamentul nr. 111/5), Regulamentul privind modul de distribuire aleatorie a dosarelor pentru examinare în instanţele judecătoreşti, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 110/5 din 05.02.2013, art. 6^1 şi 16^1 din Legea nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească (în continuare – Legea nr. 514/1995), art. 35 alin. (3) CPP şi încheierea preşedintelui interimar al Curţii de Apel Centru din 30.09.2026. Aceste acte sunt invocate numai pentru a arăta cadrul legal în care textele contestate produc efecte.

Prin urmare, contestăm constituţionalitatea textelor indicate, în special prin prisma lipsei oricărei garanţii – motive prevăzute limitativ de lege, act motivat supus controlului, redistribuire aleatorie – la înlăturarea unui judecător din completul constituit într-o cauză penală pendinte.

III – CIRCUMSTANŢELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANŢA DE JUDECATĂ

1. Cauza penală nr. 1a-549/2026 a fost repartizată la 12.05.2026, prin Programul integrat de gestionare a dosarelor (în continuare – PIGD), completului format din judecătorii Denis Băbălău (raportor), Vladislav Schibin şi Vitalie Budeci, astfel cum reţine însăşi încheierea preşedintelui interimar al Curţii de Apel Centru din 30.09.2026 (Anexa nr. 2). În această compunere, completul a ţinut şedinţele publice din 24.08.2026 şi 26.08.2026 şi a adoptat încheierea din 26.08.2026, prin care a stabilit participanţilor un termen pentru depunerea cererilor şi demersurilor (Anexa nr. 3).

2. La 22.09.2026, Consiliul Superior al Magistraturii a aprobat raportul privind nepromovarea evaluării externe de către judecătorul Vitalie Budeci. Hotărârea a fost contestată la Curtea Supremă de Justiţie la 23.09.2026. Potrivit art. 19 alin. (3) teza întâi din Legea nr. 252/2023, „Depunerea contestaţiei suspendă executarea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii".

3. Prin încheierea din 30.09.2026, preşedintele interimar al Curţii de Apel Centru a reţinut că judecătorul Vitalie Budeci „**nu poate emite acte judecătoreşti şi de dispoziţie**" şi că, în consecinţă, „completul urmează a fi suplinit cu un judecător din cadrul colegiului penal". Încheierea nu reţine, în privinţa judecătorului Vitalie Budeci, nici eliberarea din funcţie, nici suspendarea din funcţie, nici vreo incompatibilitate constatată. Încheierea reţine, separat, că judecătoarea Elisaveta Buzu, membră a completului nr. 2 potrivit Dispoziţiei preşedintelui interimar al Curţii de Apel Centru nr. 36 din 31.12.2025, este incompatibilă să examineze cauza, întrucât prin încheierea din 03.10.2025 i-a fost admisă cererea de abţinere (f.d. 198, vol. XI); potrivit fişei de repartizare din 12.05.2026, invocate de însăşi încheierea, judecătoarea Buzu nu făcea parte din completul care judecă apelul. Temeiurile legale invocate sunt art. 18 alin. (5) şi art. 19 alin. (3) din Legea nr. 252/2023, pct. 15 din Regulamentul nr. 111/5 şi art. 6^1 şi 16^1 din Legea nr. 514/1995. Preşedintele a dispus examinarea cauzei în completul format din judecătorii Denis Băbălău, Vladislav Schibin şi Vitalie Pîslariuc. Judecătorul înlocuitor a fost desemnat nominal; încheierea nu menţionează nicio selectare aleatorie şi prevede că „nu este susceptibilă de atac".

4. La 01.10.2026, completul în noua compunere a anunţat părţilor compunerea sa, a admis anexarea la dosar a cererilor apărării şi a început citirea lor. Apărarea a formulat obiecţie privind compunerea completului (Anexa nr. 4) şi, după ce a luat cunoştinţă de încheierea din 30.09.2026 la 01.10.2026, a completat-o cu cererea de constatare a nulităţii absolute prevăzute de art. 251[1] alin. (1) lit. a) CPP (Anexa nr. 5), şi a formulat cerere de recuzare a judecătorului desemnat (Anexa nr. 6). Pentru a soluţiona aceste cereri, instanţa trebuie să stabilească dacă textul din art. 19 alin. (3) din Legea nr. 252/2023 constituie temei de înlăturare a unui judecător din complet şi dacă schimbarea completului „[d]acă aceasta nu este posibil" (art. 31 alin. (1) teza a doua CPP) poate opera în afara cazurilor prevăzute de art. 31 alin. (3) CPP.

5. Până la ridicarea excepţiei, judecarea apelului a continuat în compunerea stabilită prin încheierea din 30.09.2026. Prin încheierea din [DE COMPLETAT: data], Curtea de Apel Centru a dispus ridicarea excepţiei şi sesizarea Curţii Constituţionale (Anexa nr. 1).

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUŢIEI, PRECUM ŞI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAŢII

Prevederile relevante ale Constituţiei Republicii Moldova

Articolul 6 – Separaţia şi colaborarea puterilor
„În Republica Moldova puterea legislativă, executivă şi judecătorească sunt separate şi colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituţiei."

Articolul 20 – Accesul liber la justiţie
alin. (1): „Orice persoană are dreptul la satisfacţie efectivă din partea instanţelor judecătoreşti competente împotriva actelor care violează drepturile, libertăţile şi interesele sale legitime"; alin. (2): „Nicio lege nu poate îngrădi accesul la justiţie."

Articolul 23 – Dreptul fiecărui om de a-şi cunoaşte drepturile şi îndatoririle
alin. (2): „Statul asigură dreptul fiecărui om de a-şi cunoaşte drepturile şi îndatoririle. În acest scop statul publică şi face accesibile toate legile şi alte acte normative."

Articolul 54 – Restrângerea exerciţiului unor drepturi sau al unor libertăţi
alin. (2): „Exerciţiul drepturilor şi libertăţilor nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internaţional şi sunt necesare în interesele securităţii naţionale, integrităţii teritoriale, bunăstării economice a ţării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă şi infracţiunilor, protejării drepturilor, libertăţilor şi demnităţii altor persoane, împiedicării divulgării informaţiilor confidenţiale sau garantării autorităţii şi imparţialităţii justiţiei."; alin. (3): „Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24"; alin. (4): „Restrângerea trebuie să fie proporţională cu situaţia care a determinat-o şi nu poate atinge existenţa dreptului sau a libertăţii."

Articolul 115 – Instanţele judecătoreşti
alin. (4): „Organizarea instanţelor judecătoreşti, competenţa acestora şi procedura de judecată sunt stabilite prin lege organică."

Articolul 116 – Statutul judecătorilor
alin. (1): „Judecătorii instanţelor judecătoreşti sunt independenţi, imparţiali şi inamovibili, potrivit legii."

Articolul 119 – Folosirea căilor de atac
„Împotriva hotărârilor judecătoreşti, părţile interesate şi organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condiţiile legii."

Articolul 135 – Atribuţiile
alin. (1) lit. a): „exercită, la sesizare, controlul constituţionalităţii legilor şi hotărârilor Parlamentului, a decretelor Preşedintelui Republicii Moldova, a hotărârilor şi ordonanţelor Guvernului, precum şi a tratatelor internaţionale la care Republica Moldova este parte"; lit. g): „rezolvă cazurile excepţionale de neconstituţionalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiţie".

Prevederile contestate şi alte prevederi legale relevante

Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122 din 14.03.2003.

Art. 7 alin. (3)–(3^3) (ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate). Art. 30 (compunerea instanţei). Art. 31: alin. (1) – „Completul de judecată format în condiţiile art.30 trebuie să rămână acelaşi în tot cursul judecării cauzei, cu excepţia prevăzută în alin.(3). Dacă aceasta nu este posibil, completul poate fi schimbat până la începerea cercetării judecătoreşti."; alin. (2) – reluarea cercetării judecătoreşti la orice schimbare a completului după începerea ei; alin. (3) – înlocuirea unui judecător „din motiv de boală îndelungată, de deces, de eliberare din funcţie în condiţiile legii sau în cazul admiterii cererii de recuzare ori a declaraţiei de abţinere"; alin. (4) – menţinerea împuternicirilor judecătorilor transferaţi, degrevaţi, detaşaţi, suspendaţi sau eliberaţi din funcţie în cauzele aflate în fază de terminare. Art. 33–35 (incompatibilitatea, abţinerea şi recuzarea); art. 35 alin. (3): „Încheierea instanţei de judecată asupra recuzării nu este susceptibilă de a fi atacată". Art. 251^1 alin. (1) lit. a): nulitatea absolută pentru încălcarea dispoziţiilor privind „compunerea completului de judecată". Art. 331 alin. (2) (amânarea şedinţei). Art. 427 alin. (1) pct. 7) (temeiul de recurs: instanţa nu a fost compusă potrivit legii).

Legea nr. 252/2023. Art. 18 alin. (5): „Hotărârea consiliului respectiv cu privire la nepromovarea evaluării are ca efect eliberarea din funcţie a judecătorului sau, după caz, a procurorului." Art. 19 alin. (1)–(3) şi (7): contestaţia la Curtea Supremă de Justiţie în 15 zile; examinarea „în termen de cel mult 30 de zile"; alin. (3): „Depunerea contestaţiei suspendă executarea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii sau, după caz, a Consiliului Superior al Procurorilor. În perioada examinării contestaţiei, judecătorul vizat nu poate emite acte judecătoreşti de dispoziţie, iar procurorul vizat nu poate emite acte procesuale pentru realizarea atribuţiilor prevăzute la art. 52 alin. (1) pct. 22), 23), 25) şi la art. 53^1 alin. (2) lit. c)–d) şi h) din Codul de procedură penală nr. 122/2003."

Legea nr. 514/1995 (context, nu obiect). Art. 6^1 alin. (1): principiul distribuirii aleatorii prin PIGD; în cazul în care judecătorul căruia i-a fost repartizată cauza este în imposibilitatea de a continua judecarea acesteia, persoana responsabilă „asigură redistribuirea aleatorie a dosarului altui judecător". Art. 6^1 alin. (1^1): „Schimbarea membrilor completului se face în cazuri excepţionale, în baza unei încheieri motivate a preşedintelui instanţei judecătoreşti şi potrivit criteriilor obiective stabilite de regulamentul aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii". Art. 16^1 alin. (1) lit. h):

preşedintele instanţei „constituie completele de judecată şi decide asupra schimbării membrilor acestora".

Regulamentul nr. 111/5 (context, nu obiect): pct. 13 (modificarea completului în PIGD doar în cazurile expres prevăzute de lege, cu extras anexat la dosar), pct. 14 (temeiurile schimbării), pct. 15 (încheierea preşedintelui), pct. 19 (înlocuirea prin selectare aleatorie).

ÎN DREPT

A. Admisibilitatea excepţiei

6. Competenţa Curţii. Ambele texte contestate fac parte din legi (art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituţie). Nu se solicită controlul actelor Consiliului Superior al Magistraturii, pe care Curtea l-a declarat în afara competenţei sale („articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituţie nu-i oferă competenţa de a exercita controlul de constituţionalitate a actelor Consiliului Superior al Magistraturi[i]" – Decizia nr. 22 din 28.03.2024, § 27), şi nici controlul încheierii din 30.09.2026, care este doar dovada interpretării date textelor contestate.

7. **Subiectul abilitat.** Excepţia este ridicată de inculpat, parte în proces, prin apărătorii săi, în faţa instanţei care judecă apelul (art. 7 alin. (3) şi (3^1) lit. b) CPP). Autorul excepţiei este parte în procesul de jurisdicţie constituţională (art. 30 alin. (3) din Legea nr. 74/2025).

8. Normele contestate se aplică la soluţionarea cauzei (art. 27 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 74/2025). Curtea Constituţională reţine aplicabilitatea normelor „care îl prejudiciază pe autorul excepţiilor" (Decizia nr. 40 din 29.03.2022, § 17) şi respinge excepţiile în care norma nu a fost aplicată autorului, „situaţia proiectată de către autori fiind ipotetică" (Decizia nr. 166 din 13.11.2025, § 47). În cauza de faţă, legătura dintre textele contestate şi situaţia autorului rezultă din actele dosarului, nu dintr-o proiecţie.

9. Art. 19 alin. (3) teza a doua din Legea nr. 252/2023 a fost deja aplicat autorului. Încheierea din 30.09.2026 reproduce textul şi îl reţine ca unic temei al înlăturării judecătorului Vitalie Budeci din complet: judecătorul „nu poate emite acte judecătoreşti şi de dispoziţie, completul urmează a fi suplinit". Compunerea în care inculpatul este judecat începând cu 01.10.2026 este efectul direct al acestei aplicări. Nicio altă împrejurare – eliberare, suspendare, incompatibilitate, abţinere, recuzare – nu este reţinută de încheiere în privinţa judecătorului Vitalie Budeci; abţinerea admisă la care se referă încheierea o priveşte pe judecătoarea Elisaveta Buzu, care nu făcea parte din completul care judecă apelul.

10. Art. 31 alin. (1) teza a doua CPP urmează a fi aplicat la soluţionarea obiecţiei şi a cererii de nulitate. Art. 31 alin. (1) teza întâi CPP impune ca completul să rămână acelaşi „cu excepţia prevăzută în alin.(3)", iar alin. (3) enumeră limitativ cazurile de înlocuire, după cum a reţinut chiar Curtea Constituţională: motivele înlocuirii „sunt prevăzute expres şi limitativ de lege în articolul 31 alin. (3) din Codul de procedură penală" (Decizia nr. 119 din 26.09.2024, § 22). Interdicţia privind actele de dispoziţie nu figurează printre ele. Singurul text din Cod care ar putea acoperi o schimbare a completului în afara alin. (3) este teza a doua a alin. (1): „Dacă aceasta nu este posibil, completul poate fi schimbat până la începerea cercetării judecătoreşti". Dacă instanţa ar reţine că schimbarea a intervenit înainte de începerea cercetării judecătoreşti, acesta este textul pe care l-ar aplica pentru a o justifica. Pentru a decide

dacă completul este compus potrivit legii (art. 251[1] alin. (1) lit. a) CPP), instanţa trebuie să stabilească dacă menţinerea completului era „imposibilă" în sensul textului şi dacă textul permite o schimbare pe alt temei decât cele din alin. (3). Nu există nicio soluţie a obiecţiei care să nu treacă prin aplicarea acestui text.

11. Prejudiciul autorului este actual: el este judecat de un complet a cărui compunere a fost stabilită prin aplicarea textelor contestate, printr-un act declarat nesusceptibil de atac, fără selectare aleatorie şi fără ca motivul înlăturării să se regăsească în lista legală. Aplicabilitatea nu depinde de soluţia pe care instanţa o va da obiecţiei: dacă o respinge, aplică textele în sensul criticat; dacă o admite, o face tot aplicându-le, în sensul contrar. În ambele cazuri, textele guvernează soluţia.

12. Nu există o hotărâre sau o decizie anterioară a Curţii având ca obiect textele contestate din perspectiva aceloraşi critici de neconstituţionalitate; excepţia nu este repetată (art. 7 alin. (3[1]) lit. d) CPP;

art. 27 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 74/2025). Art. 31 alin. (1) teza a doua CPP nu a fost niciodată obiect al controlului de constituţionalitate. Actele anterioare au privit art. 31 alin. (3) CPP (Decizia nr. 71 din 14.05.2019; Decizia nr. 117 din 13.10.2020; Decizia nr. 22 din 28.03.2024) şi art. 31 alin. (2) CPP (Decizia nr. 110 din 16.06.2026).

13. Art. 19 alin. (3) din Legea nr. 252/2023 a fost examinat prin Decizia nr. 166 din 13.11.2025, dar din altă perspectivă şi cu alte critici. Autorii acelor excepţii erau judecători evaluaţi negativ, iar criticile priveau drepturile lor (art. 43 şi 116 din Constituţie). Curtea a constatat expres că, în privinţa art. 20 din Constituţie, „autorii excepţiilor nu au prezentat argumente care să demonstreze caracterul contradictoriu al prevederilor contestate în raport cu norma constituţională, motiv pentru care acesta nu urmează a fi reţinut" (§ 56). Dreptul justiţiabilului la o instanţă instituită de lege nu a fost, aşadar, examinat. Curtea reexaminează normele examinate anterior atunci când criticile sunt noi: normele pot fi reexaminate în raport cu criticile noi (Decizia nr. 40 din 29.03.2022, § 16); în Decizia nr. 22 din 28.03.2024, § 20, Curtea a identificat criticile care nu făcuseră obiectul controlului anterior şi le-a examinat. Nici Deciziile nr. 107 din 11.08.2025 şi nr. 114 din 13.08.2025 nu se opun prezentei excepţii: ele au privit exclusiv cererile de suspendare a acţiunii art. 19 alin. (3) din Legea nr. 252/2023 până la soluţionarea sesizărilor, soluţionate ulterior prin Decizia nr. 166/2025. Respingerea unei cereri de suspendare nu reprezintă o examinare a admisibilităţii sau a fondului excepţiei şi nu priveşte criticile din prezenta sesizare, formulate din perspectiva dreptului justiţiabilului la o instanţă instituită de lege.

14. Elementele noi faţă de Decizia nr. 166/2025 sunt următoarele:

a) **Perspectiva şi titularul dreptului.** Decizia nr. 166/2025 a privit norma ca restrângere a drepturilor judecătorului. Prezenta excepţie o priveşte ca ingerinţă în dreptul inculpatului la o instanţă instituită de lege (art. 20 din Constituţie; art. 6 § 1 din Convenţie). Curtea a notat ea însăşi lipsa argumentelor pe art. 20 (§ 56).

b) **O interpretare judiciară concretă, dovedită, pe care Curtea nu a avut-o în faţă.** În Decizia nr. 166/2025, Curtea a reţinut că interdicţia „reprezintă o măsură provizorie, aplicabilă doar în perioada examinării contestaţiei de către Curtea Supremă de Justiţie" (§ 60) şi că din lege „nu rezultă impunerea altor interdicţii în privinţa judecătorilor evaluaţi negativ, în afară de imposibilitatea acestora de a pronunţa acte judecătoreşti de dispoziţie" (§ 61). Încheierea din 30.09.2026 dă textului un efect pe care Curtea l-a exclus:

înlăturarea definitivă a judecătorului din completul unei cauze pendinte. Textul este, aşadar, aplicat în practică într-un sens contrar celui reţinut de Curte – dovadă că el suportă două interpretări opuse. În sesizarea nr. 204g/2025, soluţionată prin aceeaşi decizie, autoarea susţinea doar ipotetic că norma nu prevede clar dacă judecătorul urmează sau nu să fie înlăturat de la examinarea cauzelor (sesizarea nr. 204g/2025, pct. 1.1 din motivarea neconstituţionalităţii), iar actul anexat de ea privea blocarea judecătoarei de la repartizarea dosarelor noi, nu scoaterea din completele constituite (încheierea preşedintelui Curţii de Apel Nord nr. 1 din 22.07.2025, anexată la sesizare). În cauza de faţă, înlăturarea s-a produs.

c) **Legătura cu art. 31 alin. (1) teza a doua CPP**, text niciodată examinat, pe care instanţa de drept comun îl are la dispoziţie pentru a legitima schimbarea şi care nu conţine niciun criteriu.

d) **Standardul european pe care Curtea nu l-a avut în faţă pe această temă:** hotărârile Sutyagin c. Rusiei (§§ 189–192), Kontalexis c. Greciei (§§ 43–44), Chim şi Przywieczerski c. Poloniei (§§ 138–141) şi Pasquini c. San Marino (§ 107), care privesc desemnarea sau înlocuirea unui judecător într-o cauză anume; Pasquini, § 107, distinge expres reatribuirea după începerea procesului de prima atribuire. În Deciziile nr. 40/2022, nr. 22/2024 şi nr. 119/2024, Curtea a citat din aceste hotărâri numai Sutyagin, § 187, şi Pasquini, § 103 (marja de apreciere la atribuirea cauzelor).

15. Faţă de Deciziile nr. 22/2024 şi nr. 119/2024, prezenta excepţie nu reia critica delegării legislative către Consiliul Superior al Magistraturii şi nu contestă art. 6^1 alin. (1^1) din Legea nr. 514/1995, pe care Curtea le-a examinat (Decizia nr. 119/2024, §§ 22–24: sesizare „repetată şi, de vreme ce nu au intervenit elemente noi care să justifice reconsiderarea jurisprudenţei Curţii"). Dimpotrivă, excepţia se sprijină pe considerentul Curţii din Decizia nr. 119/2024, § 22 (caracterul limitativ al art. 31 alin. (3) CPP), şi arată că textele contestate deschid o cale de schimbare a completului în afara acestei liste. Nici Deciziile nr. 132 din 06.08.2026 şi nr. 145 din 09.09.2026 nu se opun prezentei excepţii: ele au privit art. 6^1 şi 6^2 din Legea nr. 514/1995 sub aspectul repartizării cererii de recuzare prin Programul integrat de gestionare a dosarelor, iar Curtea a reţinut „lipsa unei legături de cauzalitate între prevederile contestate şi normele constituţionale" (Decizia nr. 132/2026, § 32). Prezenta excepţie nu are ca obiect aceste prevederi şi nici procedura recuzării.

16. Nu este o problemă de interpretare şi de aplicare a legii (art. 27 alin. (3) lit. d) din Legea nr. 74/2025). Curtea a declarat inadmisibile excepţiile prin care autorii îşi exprimau „dezacordul cu modul în care au fost interpretate şi aplicate normele legale de instanţa de judecată referitoare la compunerea şi la modificarea completului de judecată" (Decizia nr. 117 din 13.10.2020, § 34) şi a reiterat că „problemele care rezultă din aplicarea legii ţin de competenţa instanţelor de drept comun" (Decizia nr. 22 din 28.03.2024, § 27; în acelaşi sens, Decizia nr. 110 din 16.06.2026, § 32). Prezenta excepţie nu intră în această categorie, pentru următoarele motive.

17. Nu se critică încheierea, ci textul care o face posibilă. Autorul nu cere Curţii să constate că preşedintele instanţei a aplicat greşit legea. El arată că textul „nu poate emite acte judecătoreşti de dispoziţie" nu spune ce se întâmplă cu judecătorul vizat care face parte dintr-un complet colegial într-o cauză pendinte, iar textul „[d]acă aceasta nu este posibil" nu spune cine constată imposibilitatea, prin ce act, după ce criterii şi cu ce garanţii. Sunt două lacune ale legii, nu două erori ale instanţei.

18. Textul suportă cel puţin trei interpretări, toate compatibile cu litera lui. Prima: judecătorul vizat rămâne în complet, participă la şedinţe şi nu semnează acte de dispoziţie până la decizia Curţii Supreme de Justiţie, actele de dispoziţie fiind amânate (art. 331 alin. (2) CPP) pentru cel mult 30 de zile (art. 19 alin. (2) din Legea nr. 252/2023). A doua: judecătorul vizat este blocat de la repartizarea dosarelor noi, dar rămâne în completele deja constituite – interpretare compatibilă cu practica unei curţi de apel din 2025, care a dispus blocarea judecătorului vizat de la repartizarea dosarelor (încheierea preşedintelui Curţii de Apel Nord nr. 1 din 22.07.2025, anexată la sesizarea nr. 204g/2025). A treia: judecătorul vizat este înlăturat din completele constituite, iar cauza se judecă de un complet nou – interpretarea aplicată prin încheierea din 30.09.2026. Curtea Constituţională a reţinut că, până la caracterul definitiv al hotărârii, legea nu impune judecătorului vizat alte interdicţii decât imposibilitatea de a pronunţa acte judecătoreşti de dispoziţie (Decizia nr. 166/2025, §§ 60–61), ceea ce corespunde primei interpretări; instanţa de drept comun a aplicat-o pe a treia. Mai mult, deşi reproduce corect textul legii, încheierea reţine, în motivarea schimbării completului, că judecătorul vizat „nu poate emite acte judecătoreşti şi de dispoziţie", extinzând interdicţia legală – care priveşte doar „acte judecătoreşti de dispoziţie" – la orice act judecătoresc; chiar această lărgire arată că textul permite o interpretare extensivă, pe care legea nu o conţine. Când acelaşi text produce, pentru justiţiabil, efecte atât de diferite – de la păstrarea completului legal la pierderea lui –, problema nu mai este una de aplicare, ci de calitate a legii şi de compatibilitate a uneia dintre interpretările ei cu Constituţia. Acesta este rostul formulei „în măsura în care" din obiectul excepţiei: Curţii i se cere să fixeze sensul constituţional al textului, nu să corecteze încheierea.

19. Căile ordinare nu pot rezolva problema de constituţionalitate. Curtea a reţinut că nerespectarea compunerii „reprezintă o problemă de drept care poate să stea la baza unei cereri de apel" (Decizia nr. 71 din 14.05.2019, § 25) şi că „orice pretins dubiu referitor la calitatea şi competenţa instanţei de judecată poate fi invocat în calea de atac corespunzătoare" (Decizia nr. 130 din 06.08.2026, § 32). Această cale există, iar autorul o va folosi (art. 427 alin. (1) pct. 7) CPP). Instanţa de recurs va aplica însă aceleaşi texte, cu aceeaşi lipsă de criterii. Dacă textul permite înlăturarea, recursul va fi respins, oricât de corect ar fi aplicat; dacă nu o permite, nulitatea va fi constatată abia după judecarea apelului de un complet nelegal. În ambele ipoteze, viciul este în normă, iar remediul de drept comun ajunge prea târziu sau nu ajunge deloc.

20. Recuzarea şi căile de atac nu sunt garanţii suficiente. Curtea a considerat în mai multe rânduri că exigenţele privind compunerea completului „sunt asigurate de mecanismul abţinerii şi recuzării judecătorilor" (Decizia nr. 22 din 28.03.2024, § 26; în acelaşi sens, Decizia nr. 40 din 29.03.2022, § 30: competenţa preşedintelui „nu afectează, per se, dreptul la un proces echitabil"; Decizia nr. 170 din 08.12.2022, § 29; Decizia nr. 153 din 23.10.2025, § 25: „părţile în proces dispun de instrumente procesuale suficiente pentru a înlătura magistratul incompatibil de la judecarea cauzei"). Pentru situaţia de faţă, aceste garanţii nu sunt suficiente, din trei motive.

21. Recuzarea verifică imparţialitatea, nu legalitatea compunerii. Temeiurile recuzării (art. 33 CPP) privesc persoana judecătorului şi raporturile lui cu cauza. Un judecător desemnat nominal, fără temei legal de înlocuire şi fără selectare aleatorie, poate fi perfect imparţial, şi totuşi completul nu este „instituit de lege". Curtea Europeană tratează cerinţa „instituită de lege" ca un drept autonom, distinct de independenţă şi imparţialitate, deşi strâns legat de ele (Guðmundur Andri Ástráðsson c. Islandei [MC], nr. 26374/18, 01.12.2020, § 231). Autorul a formulat totuşi cerere de recuzare (Anexa nr. 6), pentru a epuiza şi această cale (a se vedea Juričić c. Croaţiei,

nr. 58222/09, 26.07.2011, § 63: reclamanta „should have requested their withdrawal. However, she did not do so"), dar recuzarea nu poate repune în complet judecătorul înlăturat şi nu poate impune selectarea aleatorie a înlocuitorului.

22. Recuzarea nu oferă control asupra actului de înlăturare. Încheierea asupra recuzării „nu este susceptibilă de a fi atacată" (art. 35 alin. (3) CPP), iar încheierea preşedintelui de schimbare a completului se declară ea însăşi nesusceptibilă de atac. Nicio normă nu prevede un control al motivelor înlăturării. Curtea Europeană a cerut, pentru înlocuirea unui judecător în cursul procesului, exact ceea ce lipseşte aici: legea rusă nu impunea „a court procedural decision, setting out grounds and reasons for the replacement and amenable to appeal to a higher court" (Sutyagin c. Rusiei, nr. 30024/02, 03.05.2011, § 189), iar înlocuirea „occurred for unascertainable reasons and were not circumscribed by any procedural safeguards" (§ 192).

23. Căile de atac ordinare intervin după consumarea viciului. Curtea a reţinut că încheierea asupra recuzării „poate fi contestată cu apel în baza articolului 400 alin. (2) odată cu fondul cauzei" (Decizia nr. 123 din 30.10.2018, § 21). Odată cu fondul înseamnă după judecarea apelului de un complet a cărui legalitate este contestată. Garanţia dreptului la o instanţă instituită de lege este tocmai aceea de a fi judecat de la început de completul legal, nu de a obţine anularea ulterioară a hotărârii. În plus, Curtea Europeană include controlul instanţelor naţionale în însuşi testul încălcării: „the review conducted by national courts, if any, [...] forms part of the test itself" (Ástráðsson, § 248). Un control care nu poate avea loc înainte de fond şi care, în recurs, aplică aceleaşi texte fără criterii nu satisface acest standard.

24. Argumentarea neconstituţionalităţii este dezvoltată. Literele C–I de mai jos conţin, pentru fiecare text constituţional invocat, standardul aplicabil, aplicarea lui la textele contestate şi, acolo unde este cazul, testul de proporţionalitate. Textele constituţionale sunt invocate fiecare cu argument propriu, nu ca simplă enumerare (Decizia nr. 117 din 13.10.2020, § 28).

B. Incidenţa drepturilor fundamentale garantate de Constituţie

25. Textele contestate constituie o ingerinţă directă în dreptul autorului la o instanţă instituită de lege (art. 20 din Constituţie; art. 6 § 1 din Convenţie), arătată concret la lit. C, pct. 30–31, şi pun în discuţie independenţa şi imparţialitatea judecătorilor (art. 116 alin. (1)) şi rezerva legii organice pentru procedura de judecată (art. 115 alin. (4)), privite ca garanţii ale justiţiabilului. Art. 23 alin. (2) şi art. 54 din Constituţie sunt invocate în coroborare cu aceste drepturi, nu de sine stătător, potrivit practicii Curţii (Decizia nr. 117 din 13.10.2020, § 30; Decizia nr. 166 din 13.11.2025, § 50). Art. 119 şi art. 6 sunt invocate numai în măsura în care lipsa oricărui control, respectiv transferul efectelor unei proceduri administrative asupra actului de justiţie, golesc de efectivitate garanţiile de mai sus (lit. H şi I). Incidenţa unui drept fundamental este o condiţie de admisibilitate a excepţiei (art. 27 alin. (4) lit. d) din Legea nr. 74/2025).

C. Art. 20 din Constituţie – dreptul la o instanţă instituită de lege

1. Standardul

26. Art. 20 din Constituţie garantează dreptul la satisfacţie efectivă din partea „instanţelor judecătoreşti competente". Curtea Constituţională interpretează acest drept în lumina art. 6 § 1 din Convenţie, care garantează judecarea cauzei „de către o

instanță independentă și imparțială, instituită de lege" (Decizia nr. 117 din 13.10.2020, § 32; Decizia nr. 132 din 06.08.2026, § 23).

27. Potrivit Curții Europene, cerința „instituită de lege" „covers not only the legal basis for the very existence of a 'tribunal' but also the composition of the bench in each case" (Gurov c. Moldovei, nr. 36455/02, 11.07.2006, § 35). „Legea" cuprinde „any other provision of domestic law which, if breached, would render the participation of one or more judges in the examination of a case irregular" (Ástráðsson, § 212). Testul încălcării are trei trepte: „there must, in principle, be a manifest breach of the domestic law" (§ 244); „breaches of a purely technical nature that have no bearing on the legitimacy of the appointment process must be considered to fall below the relevant threshold" (§ 246, criteriu formulat pentru numirea judecătorilor și aplicabil mutatis mutandis compunerii completului), spre deosebire de cele care ating însuși scopul regulii; iar controlul instanțelor naționale face parte din test (§ 248).

28. Pentru înlocuirea unui judecător în cursul procesului, Curtea Europeană a stabilit un standard specific. În Sutyagin, președintele completului a fost înlocuit de președintele instanței după începerea procesului, fără decizie motivată și fără cale de atac; Curtea a constatat încălcarea, reținând lipsa unei cerințe legale de „a court procedural decision, setting out grounds and reasons for the replacement and amenable to appeal to a higher court" (§ 189) și faptul că înlocuirea „occurred for unascertainable reasons and were not circumscribed by any procedural safeguards" (§ 192). În Kontalexis c. Greciei (nr. 59000/08, 31.05.2011), lipsa indicării motivului legal al înlocuirii „suffit à créer un doute quant à la transparence de la procédure de remplacement" (§ 43). În Chim și Przywieczerski c. Poloniei (nr. 36661/07 și 38433/07, 12.04.2018), desemnarea unui judecător pentru o singură cauză, cu încălcarea codului de procedură, a constituit o încălcare, pentru că „the original defect in the assignment of Judge A.K. to the trial bench was not remedied" (§ 140). În Miracle Europe Kft c. Ungariei (nr. 57774/13, 12.01.2016), reatribuirea „took the form of an individual decision, which concerned that file exclusively" (§ 62), iar „there were neither ascertainable reasons nor criteria" (§ 63) – încălcare. Curtea distinge expres prima atribuire a cauzei de „a reassignment of judges once proceedings had already started, which may require reasons for such changes and the possibility for applicants to comment" (Pasquini c. San Marino, nr. 50956/16, 02.05.2019, § 107).

29. Curtea Constituțională a aplicat aceleași principii. Principiul distribuirii aleatorii „elimină arbitrariul în sistemul de repartizare a cauzelor, asigură imparțialitatea judecătorilor si transparența" (Decizia nr. 170 din 08.12.2022, § 28). În Hotărârea nr. 7 din 24.03.2020, Curtea a declarat neconstituțional mecanismul care permitea președintelui instanței să selecteze și să determine discreționar judecătorul de instrucție, reținând că „tragerea la sorți poate asigura, cel puțin, un proces transparent, de natură aleatorie, lipsit de suspiciuni" (§ 71), și a instituit un regim tranzitoriu până la intervenția Parlamentului (dispozitiv, pct. 3).

2. Ingerința

30. Textul din art. 19 alin. (3) din Legea nr. 252/2023, în interpretarea aplicată, și textul din art. 31 alin. (1) teza a doua CPP permit împreună ca un judecător dintr-un complet legal constituit prin PIGD să fie înlăturat, într-o cauză pendinte, (i) pentru un motiv care nu figurează în lista limitativă din art. 31 alin. (3) CPP, (ii) printr-un act al președintelui instanței, care constată singur „imposibilitatea", (iii) cu desemnarea nominală a înlocuitorului, fără redistribuire aleatorie, și (iv) fără nicio cale de atac.

Inculpatul pierde completul pe care legea i l-a dat şi primeşte un complet pe care o persoană l-a ales. Aceasta este o ingerinţă în dreptul la o instanţă instituită de lege.

31. Ingerinţa nu este „pur tehnică" în sensul Ástráðsson, § 246, aplicabil mutatis mutandis. Ea loveşte chiar scopul regulilor privind compunerea: a împiedica alegerea judecătorului în funcţie de cauză. Reatribuirea unei cauze printr-un act individual, care priveşte exclusiv acea cauză, a fost reţinută de Curtea Europeană ca element al încălcării dreptului la o instanţă instituită de lege (DMD GROUP, a.s. c. Slovaciei, nr. 19334/03, 05.10.2010, §§ 69–72; Miracle Europe, §§ 62–63; Chim şi Przywieczerski, §§ 138–141). Împrejurarea că judecătorul vizat era legat de un dosar aflat pe rolul unei instanţe superioare nu înlătură viciul: legea trebuia să spună ce se întâmplă în această situaţie, iar ea nu spune.

3. Lipsa garanţiilor minime cerute de standard

32. Standardul cere, la înlocuirea unui judecător în cursul procesului, trei garanţii cumulative: motive verificabile prevăzute de lege, un act motivat supus controlului şi un mecanism de desemnare a înlocuitorului care să excludă alegerea personală. Niciuna nu este asigurată de textele contestate.

33. Motivele. Art. 31 alin. (3) CPP enumeră limitativ motivele (Decizia nr. 119/2024, § 22). Textul din art. 31 alin. (1) teza a doua, „[d]acă aceasta nu este posibil", nu adaugă un motiv, ci o formulă deschisă: „imposibilitatea" nu este definită, iar textul din Legea nr. 252/2023 nu spune că interdicţia privind actele de dispoziţie este un caz de imposibilitate. Rezultatul este că motivul înlăturării este creat prin interpretare, de la caz la caz, de persoana care decide înlăturarea.

34. Actul şi controlul. Niciunul dintre texte nu cere o încheiere motivată, adoptată într-o procedură contradictorie, şi nu prevede o cale de atac. Încheierea din 30.09.2026 nu a fost comunicată apărării înainte de şedinţa din 01.10.2026 – apărarea a luat cunoştinţă de ea la 01.10.2026 – şi se declară nesusceptibilă de atac. Legea tace, iar tăcerea ei este exact ceea ce Curtea Europeană a sancţionat în Sutyagin, § 189.

35. Desemnarea înlocuitorului. Art. 6^1 alin. (1) din Legea nr. 514/1995 consacră principiul distribuirii aleatorii şi cere redistribuirea aleatorie a dosarului atunci când judecătorul căruia i-a fost repartizată cauza nu o mai poate judeca; pentru schimbarea membrilor completului, art. 6^1 alin. (1^1) trimite la criteriile obiective stabilite prin regulamentul Consiliului Superior al Magistraturii, iar pct. 19 din Regulamentul nr. 111/5 cere selectarea aleatorie a înlocuitorului chiar în cazurile de abţinere şi recuzare. Textele contestate nu trimit la aceste reguli şi nu le impun; ele permit, aşa cum s-a şi întâmplat, ca preşedintele să numească direct judecătorul. Hotărârea nr. 7/2020 a sancţionat selectarea discreţionară de către preşedintele instanţei a judecătorului de instrucţie, considerente aplicabile mutatis mutandis.

36. Împrejurarea că dreptul intern consacră, în alte texte, principiul distribuirii aleatorii şi selectarea aleatorie a înlocuitorului (art. 6^1 alin. (1) din Legea nr. 514/1995; pct. 19 din Regulamentul nr. 111/5) deosebeşte cauza de faţă de Biagioli c. San Marino (dec.), nr. 8162/13, 08.07.2014, în care Curtea Europeană a reţinut că nu s-a putut spune că şeful instanţei „acted with unfettered discretion" (§ 80), pentru că înlocuirea urmase o practică conformă regulilor interne şi fusese examinată amănunţit de instanţele naţionale. Aici nu există nici practică conformă (legea cere aleatoriul, iar el a lipsit), nici control. Tot astfel, formula din Bochan c. Ucrainei (nr. 7577/02, 03.05.2007), § 72 – „the reassignment of cases is not, as such, a problem under the

Convention" – este urmată, în aceeaşi hotărâre, de constatarea că reclamanta nu a fost informată despre motive şi nu a putut comenta, iar în Pasquini, § 107, de distincţia între prima atribuire şi reatribuirea după începerea procesului. Jurisprudenţa care admite marja de apreciere priveşte prima atribuire a cauzei, nu înlocuirea nominală într-un proces început.

D. Art. 23 alin. (2) din Constituţie, în coroborare cu art. 20 – calitatea Legii

37. Curtea Constituţională examinează cerinţele de claritate şi previzibilitate ale legii în coroborare cu dreptul fundamental afectat, nu de sine stătător (Decizia nr. 117 din 13.10.2020, § 30; Decizia nr. 166 din 13.11.2025, § 50). În Decizia nr. 166/2025, § 55, Curtea a reţinut că autorii „nu au demonstrat că destinatarii legii se află în imposibilitatea de a stabili sensul textului de lege criticat", destinatarii fiind judecătorii şi procurorii evaluaţi. Pentru judecătorul vizat, textul este într-adevăr clar: nu semnează acte de dispoziţie. Pentru justiţiabil, însă, textul nu permite să se prevadă consecinţa esenţială: dacă îşi păstrează sau îşi pierde completul legal. Dovada imprevizibilităţii este chiar divergenţa dintre sensul reţinut de Curte (§§ 60–61: măsură provizorie, fără alte interdicţii) şi sensul aplicat de instanţă (înlăturare definitivă din complet). O lege a cărei aplicare poate duce, pentru aceeaşi persoană, la rezultate opuse pe o chestiune care ţine de esenţa dreptului la o instanţă instituită de lege nu îndeplineşte cerinţa previzibilităţii.

38. Textul „[d]acă aceasta nu este posibil" din art. 31 alin. (1) CPP are acelaşi defect, în formă mai gravă: nu defineşte imposibilitatea, nu indică autoritatea care o constată şi nu trimite la nicio procedură. El funcţionează ca o clauză generală de derogare de la regula imutabilităţii, deşi Curtea a reţinut că derogările sunt limitative (Decizia nr. 119/2024, § 22). O regulă şi o derogare nelimitată nu pot coexista într-o lege previzibilă.

D. Art. 115 alin. (4) din Constituţie – rezerva legii organice pentru procedura de judecată

39. Constituţia cere ca „procedura de judecată" să fie stabilită prin lege organică. Schimbarea completului în cursul judecăţii nu este o chestiune de organizare internă a instanţei, ci de procedură de judecată: ea determină cine judecă, dacă judecata se reia (art. 31 alin. (2) CPP) şi dacă hotărârea este lovită de nulitate absolută (art. 251[1] alin. (1) lit. a) CPP). Curtea a reţinut că art. 115 alin. (4) „nu împiedică legislatorul să-i delege Consiliului Superior al Magistraturii competenţa stabilirii motivelor schimbării membrilor completului constituit la începutul fiecărui an" (Decizia nr. 119/2024, § 22). Prezenta excepţie nu contestă această delegare. Ea susţine altceva: că, pentru înlocuirea unui judecător într-o cauză concretă pendinte, legea organică însăşi trebuie să conţină cel puţin motivele, actul şi garanţia aleatoriului, şi că textele contestate nu le conţin, lăsând „procedura de judecată" pe acest punct în seama aprecierii preşedintelui instanţei. Rezerva legii organice este încălcată nu prin delegare, ci prin absenţa reglementării.

E. Art. 116 alin. (1) din Constituţie – independenţa şi imparţialitatea judecătorilor ca garanţie a justiţiabilului

40. Curtea Constituţională priveşte independenţa şi imparţialitatea judecătorilor şi ca garanţii ale justiţiabilului (Decizia nr. 132 din 06.08.2026, § 24; Decizia nr. 130 din 06.08.2026, § 33). Curtea Europeană a arătat că cerinţele de independenţă,

imparţialitate şi instanţă instituită de lege sunt strâns legate (Ástráðsson, §§ 231–234, aplicabile mutatis mutandis) şi că înlocuirea preşedintelui completului pentru motive neverificabile a justificat obiectiv temerile apărării privind independenţa şi imparţialitatea (Sutyagin, §§ 192–193).

41. Un text care permite preşedintelui instanţei să înlăture un judecător dintr-un complet constituit şi să aleagă înlocuitorul într-o cauză anume afectează independenţa în două direcţii. Judecătorul înlăturat este scos dintr-o cauză pe care legea i-a atribuit-o, fără vreunul dintre cazurile prevăzute de lege. Judecătorul desemnat ştie că a fost ales de conducerea instanţei pentru această cauză. În ambele cazuri, aparenţa de independenţă faţă de ierarhia administrativă a instanţei este compromisă, iar regula potrivit căreia completul „trebuie să rămână acelaşi în tot cursul judecării cauzei" (art. 31 alin. (1) teza întâi CPP) este golită de conţinut. Hotărârea nr. 7/2020 a sancţionat, pe temeiul art. 116 din Constituţie, selectarea discreţionară a judecătorului de instrucţie de către preşedintele instanţei, considerente aplicabile mutatis mutandis.

F. Art. 54 din Constituţie – restrângerea şi proporţionalitatea

42. Potrivit art. 54 alin. (3) din Constituţie, drepturile proclamate în art. 20–24 nu pot fi restrânse în condiţiile alin. (2). Dreptul la o instanţă instituită de lege, componentă a art. 20, nu poate fi deci restrâns pe temeiurile din alin. (2). În subsidiar, chiar dacă s-ar admite un test de proporţionalitate, textele contestate nu l-ar trece.

43. Scopul legitim nu este contestat. Curtea a reţinut că interdicţia urmăreşte „de a-i înlătura de la înfăptuirea justiţiei pe judecătorii asupra cărora planează dubii de integritate, chiar şi în lipsa unei hotărâri definitive" (Decizia nr. 166/2025, § 59), în interesul încrederii în justiţie. Autorul nu pune în discuţie acest scop. Curtea a precizat însă, în aceeaşi decizie, că, până la caracterul definitiv al hotărârii de nepromovare, din lege „nu rezultă impunerea altor interdicţii în privinţa judecătorilor evaluaţi negativ, în afară de imposibilitatea acestora de a pronunţa acte judecătoreşti de dispoziţie" (§ 61); scopul a fost, aşadar, realizat de legiuitor prin chiar această măsură limitată şi provizorie şi nu poate justifica extinderea ei dincolo de textul legii.

44. Mijlocul nu este necesar, pentru că legea însăşi oferă alternative mai puţin restrictive pentru dreptul inculpatului, care ating acelaşi scop:

a) interdicţia este, potrivit Curţii, „o măsură provizorie, aplicabilă doar în perioada examinării contestaţiei de către Curtea Supremă de Justiţie" (Decizia nr. 166/2025, § 60), iar această perioadă este de „cel mult 30 de zile" (art. 19 alin. (2) din Legea nr. 252/2023). Pentru o împiedicare de cel mult 30 de zile, limitată la actele de dispoziţie, Codul oferă amânarea şedinţei „în legătură cu alte circumstanţe justificate" (art. 331 alin. (2) CPP), judecătorul rămânând în complet;
b) pentru situaţii mai grave decât o interdicţie temporară – transfer, degrevare, detaşare, suspendare, eliberare din funcţie –, legea prevede menţinerea împuternicirilor judecătorului în cauzele aflate în fază de terminare (art. 31 alin. (4) CPP), deci preferă continuitatea completului;
c) blocarea judecătorului vizat de la repartizarea dosarelor noi, dispusă de o curte de apel în 2025 (încheierea preşedintelui Curţii de Apel Nord nr. 1 din 22.07.2025, anexată la sesizarea nr. 204g/2025), arată că scopul normei poate fi urmărit fără înlăturarea judecătorului din completele constituite;
d) dacă totuşi înlocuirea ar fi necesară, selectarea aleatorie a înlocuitorului (art. 6^1 alin. (1) din Legea nr. 514/1995; pct. 19 din Regulamentul nr. 111/5) şi o

încheiere motivată (art. 6[1] alin. (1[1]) din aceeaşi lege), comunicată părţilor, ar fi atins scopul fără a sacrifica garanţia aleatoriului şi a controlului.

45. Mijlocul nu este proporţional în sens strict. Într-un talger stă interesul ca un judecător cu o hotărâre de nepromovare suspendată de lege să nu semneze acte de dispoziţie timp de cel mult 30 de zile. În celălalt stă pierderea definitivă, de către inculpat, a completului legal, cu un înlocuitor ales nominal şi fără control. Dezechilibrul este evident.

G. Art. 119 din Constituţie – folosirea căilor de atac

46. Art. 119 garantează exercitarea căilor de atac „în condiţiile legii", iar Curtea a reţinut că norma nu impune un anumit număr de grade de jurisdicţie (Decizia nr. 153 din 23.10.2025, §§ 28–30). Autorul nu cere instituirea unei căi de atac separate şi nu formulează pe art. 119 un capăt de sine stătător. Argumentul propriu este următorul: atunci când legea însăşi declară un act nesusceptibil de atac, iar actul decide cine judecă o cauză pendinte, lipsa oricărui control – nici imediat, nici odată cu fondul într-un mod care să poată restabili completul legal – transformă „condiţiile legii" din art. 119 într-o excludere totală a controlului asupra unui element al dreptului garantat de art. 20. Art. 119 este, aşadar, încălcat nu autonom, ci în măsura în care goleşte de efectivitate art. 20 (Sutyagin, § 189: decizie „amenable to appeal to a higher court").

H. Art. 6 din Constituţie – separaţia puterilor

47. Argumentul propriu pe art. 6 este limitat şi precis. Legea nr. 252/2023 instituie o procedură de evaluare externă în care intervin organe din afara puterii judecătoreşti. Efectul procedural al acestei proceduri asupra unei cauze penale concrete – cine judecă inculpatul – trebuie să rămână guvernat de legea procesuală şi de regulile de repartizare aleatorie, nu de aprecierea administrativă a conducerii instanţei asupra consecinţelor unei hotărâri a Consiliului Superior al Magistraturii a cărei executare este suspendată prin lege. Textele contestate permit ca un act extern procesului (hotărârea de nepromovare, suspendată) să producă, prin intermediul preşedintelui instanţei, un efect direct asupra compunerii completului într-o cauză pendinte, în afara oricărei proceduri judiciare. Această trecere a efectelor unei proceduri administrative asupra actului de justiţie, fără filtrul legii procesuale, este incompatibilă cu separaţia puterilor, aşa cum protejează ea independenţa funcţiei de judecată.

I. Răspuns la contraargumentele previzibile: jurisprudenţa contrară şi distingerea ei

48. Autorul prezintă deschis jurisprudenţa care ar putea fi invocată împotriva excepţiei. Pasquini, §§ 107–113, şi Biagioli, §§ 76–80, admit desemnarea de către preşedintele instanţei fără motivare detaliată şi fără cale de atac; Bochan, § 72, şi Sutyagin, § 187, recunosc o marjă de apreciere la atribuirea cauzelor; Ástráðsson, § 244, cere ca încălcarea dreptului intern să fie manifestă şi arată deferenţa faţă de interpretarea instanţelor naţionale. Toate aceste cauze privesc fie prima atribuire a cauzei (Pasquini, § 107 distinge expres), fie o înlocuire urmată de un control intern amănunţit (Biagioli, § 77–80), fie afirmă marja de apreciere pentru a constata apoi, în speţă, încălcarea din cauza lipsei motivelor şi a posibilităţii de a comenta (Bochan, § 72 şi § 85; Sutyagin, §§ 189–193). Niciuna nu admite înlocuirea nominală, într-un proces început, pentru un motiv din afara listei legale, fără motivare comunicată, fără aleatoriu şi fără control. Cât despre obiecţia previzibilă că o omisiune legislativă nu ar putea fi examinată pe calea excepţiei: Curtea examinează omisiunile legislative atunci

când prin ele este afectat un drept fundamental, astfel cum se arată la secţiunea V, petitul 3 (Decizia nr. 132 din 06.08.2026, § 22; Decizia nr. 130 din 06.08.2026, § 23).

J. Concluzie

49. Concluzionând, textele contestate permit ca un judecător dintr-un complet constituit potrivit legii, prin repartizare aleatorie, să fie înlăturat într-o cauză penală pendinte pentru un motiv care nu figurează în lista limitativă din art. 31 alin. (3) CPP, printr-un act al preşedintelui instanţei, sustras oricărui control, cu desemnarea nominală a înlocuitorului. Această situaţie normativă contravine art. 20, art. 116 alin. (1) şi art. 115 alin. (4), coroborate cu art. 23 alin. (2) şi art. 54 din Constituţie, întrucât lipseşte justiţiabilul de garanţiile minime ale dreptului la o instanţă instituită de lege: motive prevăzute de lege, act motivat supus controlului şi desemnare aleatorie a înlocuitorului.

V – CERINŢELE AUTORULUI SESIZĂRII

În temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) şi g) din Constituţie, autorul excepţiei de neconstituţionalitate solicită respectuos Curţii Constituţionale:

1. **Petit principal.** Să declare neconstituţional textul „În perioada examinării contestaţiei, judecătorul vizat nu poate emite acte judecătoreşti de dispoziţie" din art. 19 alin. (3) din Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor şi procurorilor şi modificarea unor acte normative, **în măsura în care** permite înlăturarea judecătorului vizat din completul de judecată constituit anterior, în afara cazurilor prevăzute de art. 31 alin. (3) din Codul de procedură penală, fără redistribuire aleatorie prin Programul integrat de gestionare a dosarelor şi fără posibilitatea contestării, ca fiind contrar art. 20, art. 116 alin. (1) şi art. 115 alin. (4), coroborate cu art. 23 alin. (2) şi art. 54 din Constituţie.

2. **Petit conex.** Să declare neconstituţional textul „Dacă aceasta nu este posibil, completul poate fi schimbat până la începerea cercetării judecătoreşti" din art. 31 alin. (1) din Codul de procedură penală, ca fiind contrar art. 20, art. 116 alin. (1) şi art. 115 alin. (4), coroborate cu art. 23 alin. (2) şi art. 54 din Constituţie, întrucât nu stabileşte cine constată imposibilitatea menţinerii completului, prin ce act, pe baza căror criterii şi cu ce garanţii (redistribuire aleatorie, motivare, control), lăsând compunerea completului într-o cauză pendinte la aprecierea preşedintelui instanţei; în subsidiar faţă de acest petit, să declare textul neconstituţional în măsura în care permite schimbarea completului pentru alte motive decât cele prevăzute de art. 31 alin. (3) din Codul de procedură penală.

3. **Petit subsidiar.** Dacă Curtea va considera că textele contestate nu prevăd, prin ele însele, înlăturarea judecătorului din complet, să constate că interpretarea potrivit căreia interdicţia din art. 19 alin. (3) din Legea nr. 252/2023 constituie temei de schimbare a completului este contrară Constituţiei şi să constate omisiunea legislativă de a reglementa, în legea organică, garanţiile minime la schimbarea membrilor completului în cursul judecăţii – motive limitative, încheiere motivată adoptată cu ascultarea părţilor, redistribuire aleatorie şi control judecătoresc –, omisiune care afectează dreptul fundamental garantat de art. 20 din Constituţie (admisibilă în principiu potrivit Deciziei nr. 132 din 06.08.2026, § 22, şi

Deciziei nr. 130 din 06.08.2026, § 23), cu emiterea unei adrese către Parlament în temeiul art. 41 din Legea nr. 74/2025 cu privire la Curtea Constituţională.

4. Să stabilească, în cazul admiterii şi în măsura în care Curtea consideră necesar, regimul aplicabil până la intervenţia Parlamentului, după modelul Hotărârii nr. 7 din 24.03.2020 (dispozitiv, pct. 3): schimbarea membrilor completului într-o cauză pendinte numai pentru motivele prevăzute de art. 31 alin. (3) din Codul de procedură penală, prin încheiere motivată şi cu desemnarea înlocuitorului prin redistribuire aleatorie.

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

– Considerăm întrunite cumulativ condiţiile prevăzute la art. 7 alin. (3¹) lit. a)–d) CPP şi la art. 27 alin. (4) din Legea nr. 74/2025, astfel cum s-a arătat în cererea de ridicare a excepţiei (anexată) şi în secţiunea IV, lit. A şi B, din prezenta sesizare;
– Obiectul sesizării se include în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituţie: texte din Legea nr. 252/2023 şi din Codul de procedură penală; nu se solicită controlul actelor Consiliului Superior al Magistraturii şi nici al încheierii din 30.09.2026 (secţiunea IV, pct. 6);
– Nu există o hotărâre anterioară a Curţii Constituţionale având ca obiect textele contestate din perspectiva aceloraşi critici: art. 31 alin. (1) teza a doua CPP nu a fost niciodată examinat, iar art. 19 alin. (3) din Legea nr. 252/2023 a fost examinat prin Decizia nr. 166 din 13.11.2025 numai din perspectiva judecătorilor evaluaţi, Curtea notând lipsa argumentelor pe art. 20 din Constituţie (§ 56). Elementele noi sunt arătate în secţiunea IV, pct. 12–15;
– Excepţia este ridicată de inculpatul-apelant, prin apărătorii aleşi, în faţa Curţii de Apel Centru, la soluţionarea obiecţiei privind compunerea completului şi a cererii de constatare a nulităţii absolute; autorul excepţiei este parte în procesul de jurisdicţie constituţională (art. 30 alin. (3) din Legea nr. 74/2025);

VII – LISTA ACTELOR ANEXATE

-

VIII – DECLARAŢIA ŞI SEMNĂTURA

Declarăm pe onoare că informaţiile ce figurează în prezenta sesizare sunt exacte şi că sesizarea nu urmăreşte alt scop decât soluţionarea excepţiei de neconstituţionalitate ridicate în cauza indicată.

Avocat Lucian Rogac _____

Avocat Mihail Silivestru ____

Dosarul nr. 1a-549/26
1-21041558-02-1a-12052026

ÎNCHEIERE

02 noiembrie 2026 **mun. Chișinău**

COLEGIUL PENAL AL CURȚII DE APEL CENTRU
Președintele ședinței de judecată Denis BĂBĂLĂU
Judecătorii Vladislav SCHIBIN și Vitalie PÎSLARIUC
Grefier: Iana VORNIC

Cu participarea:
Procurorului: Alexandru CERNEI
Avocaților inculpatului: Lucian ROGAC,
Victoria BURDUJA și Mihail SILIVESTRU
Avocatului SRL„ Real Concept Imobil" Sergiu ISTRATE
Reprezentantului Ministerului Finanțelor Serghei BÎRCĂ
Inculpatului Vladimir PLAHOTNIUC (*prin videoconferință*)

examinând, în ședință publică, cererea avocaților Lucian ROGAC și Mihail SILIVESTRU în interesele inculpatului Vladimir PLAHOTNIUC, de sesizare a Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în conformitate cu art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, a prevederilor art.19 alin.(3) a Legii nr.252/2023 și a art.31 alin.(1) din Codul de procedură penală, în cadrul cauzei penale de învinuire a lui PLAHOTNIUC Vladimir Gheorghe, în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.284 alin.(1), 30, 42 alin.(3), 190 alin.(5), 30, 243 alin.(3) lit.a) și b), 30, 42 alin.(3), 190 alin.(5), 30, 243 alin.(3) lit.a) și b) Cod penal, -

CONSTATĂ:

Pe rolul Curții de Apel Centru se află pentru examinare în ordine de apel, apelurile declarate de către acuzatorul de stat CERNEI Alexandru, procuror în Procuratura Anticorupție, avocații ROGAC Lucian și BURDUJA Victoria în interesele inculpatului PLAHOTNIUC Vladimir, avocatul BOTDARIUC Alexandr în interesele lui PLATON Veaceslav, avocatul ISTRATE Sergiu în interesele SRL „Real Concept Imobil" și avocatul PITEL Anatolie în interesele SRL „Real Concept Imobil, împotriva Sentinței Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani) nr. 1-2569/2025 din 22 aprilie 2026, privind învinuirea lui PLAHOTNIUC Vladimir Gheorghe, în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.284 alin.(1), 30, 42 alin.(3), 190 alin.(5), 30, 243 alin.(3) lit.a) și b), 30, 42 alin.(3), 190 alin.(5), 30, 243 alin.(3) lit.a) și b) Cod penal.

La data de 07 octombrie 2026 avocații Lucian ROGAC și Mihail SILIVESTRU în interesele inculpatului Vladimir PLAHOTNIUC a înaintat Colegiului o cerere de sesizare a Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în conformitate cu art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție a prevederilor articolului 19 alin.(3) a Legii nr.252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și a articolului 31 alin.(1) din Codul de procedură penală.

În acest sens, apărarea a solicitat constatarea întrunirii condițiilor prevăzute de art.7 alin.(3/1) lit.a)-d) Cod de procedură penală și ridicarea excepției de neconstituționalitate cu privire la următoarele prevederi legale: textul „*în perioada examinării contestației, judecătorul vizat nu poate emite acte judecătorești de dispoziție*" din art.19 alin.(3) din Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative, în măsura în care permite înlăturarea judecătorului vizat dintr-un complet de judecată constituit anterior, în afara cazurilor prevăzute de art.31 alin.(3) Cod de procedură penală, fără

redistribuirea aleatorie a cauzei prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor și fără posibilitatea contestării măsurii; textul „*Dacă aceasta nu este posibil, completul poate fi schimbat până la începerea cercetării judecătorești*" din art.31 alin.(1) Cod de procedură penală, prin raportare la art.20, art.116 alin.(1) și art.115 alin.(4) din Constituție, în coroborare cu art.23 alin.(2) și art.54 din Constituție, precum și cu art.6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În susținerea cererii, apărarea a relatat că, la 12 mai 2026, cauza penală a fost repartizată prin intermediul PIGD completului de judecată constituit din judecătorii Denis BĂBĂLĂU, în calitate de raportor, Vladislav SCHIBIN și Vitalie BUDECI, fapt consemnat inclusiv în încheierea președintelui interimar al Curții de Apel Centru din 30 septembrie 2026. În această componență, completul a desfășurat ședințele de judecată din 24 și 26 august 2026, adoptând, la 26 august 2026, o încheiere prin care a stabilit termenul pentru depunerea cererilor și demersurilor.

Ulterior, prin hotărârea din 22 septembrie 2026, Consiliul Superior al Magistraturii a aprobat raportul privind nepromovarea evaluării externe de către judecătorul Vitalie BUDECI, hotărâre care a fost contestată la Curtea Supremă de Justiție la 23 septembrie 2026. Apărarea a subliniat că, potrivit art.19 alin.(3) teza întâi din Legea nr. 252/2023, depunerea contestației suspendă executarea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii.

În continuare, apărarea a menționat că, prin încheierea din 30 septembrie 2026, președintele interimar al Curții de Apel Centru a dispus examinarea cauzei într-un alt complet, format din judecătorii Denis BĂBĂLĂU, Vladislav SCHIBIN și Vitalie PÎSLARIUC. Potrivit apărării, încheierea respectivă nu reține eliberarea din funcție, suspendarea din funcție sau existența vreunei incompatibilități în privința judecătorului Vitalie BUDECI, ci își întemeiază soluția pe dispozițiile art.18 alin.(5) și art.19 alin.(3) din Legea nr. 252/2023, pct. 15 din Regulamentul privind modul de constituire a completelor de judecată și schimbarea membrilor acestora, aprobat prin Hotărârea CSM nr. 111/5 din 5 februarie 2013, precum și art.61 și 161 din Legea nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească.

Apărarea a mai invocat că, în aceeași încheiere, au fost tratate împreună situația judecătoarei Elisaveta BUZU, membră a completului nr. 2 potrivit Dispoziției nr. 36 din 31 decembrie 2025, a cărei cerere de abținere fusese admisă prin încheierea din 03 octombrie 2025 și care nu făcea parte din completul repartizat prin PIGD, și situația judecătorului Vitalie BUDECI. În consecință, s-a concluzionat că, întrucât acesta din urmă nu poate emite acte judecătorești și de dispoziție, completul urmează să fie suplinit cu un judecător din cadrul Colegiului penal.

În opinia apărării, președintele interimar al instanței a extins nejustificat conținutul normei legale, care instituie interdicția emiterii doar a actelor judecătorești de dispoziție, interpretând-o ca pe o interdicție de emitere a oricăror acte judecătorești. Această împrejurare ar demonstra existența unor interpretări diferite ale normei contestate. Totodată, apărarea a subliniat că judecătorul înlocuitor a fost desemnat nominal, fără a fi menționată efectuarea unei selecții aleatorii prin PIGD, iar încheierea a fost declarată nesusceptibilă de atac.

De asemenea, s-a arătat că, la 01 octombrie 2026, completul în noua componență a anunțat părților componența sa, a admis anexarea la dosar a cererilor apărării și a început examinarea acestora prin citire. Încheierea din 30 septembrie 2026 nu fusese comunicată apărării anterior ședinței, aceasta luând cunoștință de conținutul ei abia în cadrul ședinței de judecată din 01 octombrie 2026. În aceste condiții, apărarea a formulat obiecții referitoare la compunerea completului, ulterior completate și însoțite de cererea de constatare a nulității absolute, în temeiul art.251/1 alin.(1) lit.a) Cod de procedură penală, precum și de cererea de recuzare a judecătorului Vitalie PÎSLARIUC, toate fiind depuse concomitent cu prezenta cerere.

Apărarea a susținut că, pentru soluționarea obiecției privind compunerea completului și a cererii de constatare a nulității absolute, instanța urmează să clarifice două chestiuni esențiale: dacă interdicția instituită prin art.19 alin.(3) teza a doua din Legea nr. 252/2023 constituie un temei legal pentru înlăturarea unui judecător dintr-un complet deja constituit și dacă prevederea

art.31 alin.(1) teza a doua Cod de procedură penală, potrivit căreia completul poate fi schimbat dacă acest lucru nu este posibil, permite modificarea componenței completului în afara cazurilor limitativ prevăzute de art.31 alin.(3) Cod de procedură penală, fără redistribuirea aleatorie a cauzei și fără existența unei căi de atac.

Referitor la termenul stabilit prin încheierea din 26 august 2026, până la 28 septembrie 2026 inclusiv, pentru depunerea cererilor și demersurilor, inclusiv a celor adresate Curții Constituționale, apărarea a susținut că acesta nu poate constitui un impediment pentru examinarea prezentei cereri. În argumentarea acestei poziții, a invocat că temeiul excepției de neconstituționalitate a apărut ulterior expirării termenului respectiv, întrucât încheierea prin care s-a dispus modificarea completului datează din 30 septembrie 2026, iar apărarea a luat cunoștință de aceasta la 01 octombrie 2026. Astfel, până la 28 septembrie 2026, normele contestate nu fuseseră aplicate în cauză și nu exista o incertitudine privind constituționalitatea unor prevederi legale care urmau să fie aplicate.

În continuare, apărarea a argumentat că un termen judecătoresc stabilit pentru depunerea cererilor existente la momentul fixării acestuia nu poate stinge un drept al cărui temei s-a născut ulterior. De asemenea, a invocat caracterul limitativ al condițiilor prevăzute de art.7 alin.(3/1) Cod de procedură penală, susținând că respectarea unui termen judecătoresc nu figurează printre acestea, iar instanța nu este în drept să adauge condiții suplimentare celor expres prevăzute de lege. Totodată, s-a făcut trimitere la art.7 alin.(3) Cod de procedură penală, potrivit căruia instanța sesizează Curtea Constituțională din oficiu sau la cererea unui participant la proces, obligația de sesizare neputând fi condiționată de respectarea unui termen stabilit pentru depunerea cererilor părților.

Cu referire la condițiile de admisibilitate a excepției, apărarea a susținut că sunt întrunite cumulativ toate cele patru condiții prevăzute de art.7 alin.(3/1) Cod de procedură penală.

Astfel, în ceea ce privește obiectul excepției, s-a menționat că ambele prevederi contestate fac parte din acte legislative, respectiv Legea nr. 252/2023 și Codul de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122/2003, excepția neavând ca obiect regulamentele Consiliului Superior al Magistraturii sau încheierea președintelui instanței. În acest sens, apărarea a făcut trimitere la Decizia Curții Constituționale nr. 22 din 28 martie 2024, § 27, prin care s-a reținut lipsa competenței Curții de a controla actele Consiliului Superior al Magistraturii, precizând că obiectul criticilor îl constituie exclusiv normele legale care permit înlăturarea unui judecător din complet fără garanții procedurale corespunzătoare.

Cu privire la titularul excepției, apărarea a arătat că aceasta este ridicată de inculpat, în calitate de parte în proces, prin intermediul apărătorilor aleși, în temeiul art.6 pct.29) și 30) și art.68 alin.(1) pct.7) Cod de procedură penală. Totodată, a invocat art.30 alin.(3) din Legea nr. 74/2025, potrivit căruia partea care a ridicat excepția are calitatea de parte în procesul de jurisdicție constituțională.

Referitor la aplicabilitatea prevederilor contestate în procesul de judecată, apărarea a susținut că această condiție este îndeplinită în mod efectiv, iar nu doar ipotetic. În acest sens, a reiterat că art.19 alin.(3) teza a doua din Legea nr. 252/2023 a fost deja aplicat în cauză prin încheierea din 30 septembrie 2026, care îl reține drept temei al înlăturării judecătorului Vitalie BUDECI din completul inițial constituit, iar componența în care cauza este examinată începând cu 01 octombrie 2026 reprezintă consecința directă a aplicării acestei norme.

Totodată, s-a susținut că ambele texte contestate urmează să fie aplicate de completul de judecată la soluționarea obiecției privind compunerea acestuia și a cererii de constatare a nulității absolute. Astfel, pentru a stabili dacă este legal constituit, completul trebuie să interpreteze atât dispoziția art.19 alin.(3) din Legea nr. 252/2023, în ceea ce privește natura și întinderea interdicției instituite în privința judecătorului evaluat, cât și prevederile art.31 alin.(1) Cod de procedură penală, care ar putea constitui temeiul legal pentru modificarea completului în afara cazurilor prevăzute de alin. (3) al aceluiași articol. În acest context, apărarea a solicitat examinarea excepției înaintea soluționării obiecției și a cererii de constatare a nulității absolute, pentru ca normele contestate să fie aplicate în sensul stabilit de Curtea Constituțională.

Apărarea a precizat expres că invocarea art.31 alin.(1) teza a doua Cod de procedură penală nu reprezintă o recunoaștere a faptului că cercetarea judecătorească în apel nu ar fi început, susținând, dimpotrivă, că completul inițial fusese deja învestit și își exercitase competența, făcând trimitere în acest sens la pct.30 din completarea obiecției privind compunerea completului. De asemenea, s-a menționat că împrejurarea că prima aplicare a textelor contestate s-a realizat printr-un act al președintelui instanței, și nu printr-un act al completului de judecată, nu înlătură condiția aplicabilității acestora, întrucât legalitatea compunerii completului urmează să fie examinată chiar de către completul învestit cu soluționarea obiecției și a cererii de nulitate.

În susținerea existenței unui prejudiciu actual și direct, apărarea a făcut trimitere la Decizia Curții Constituționale nr. 40 din 29 martie 2022, § 17, arătând că prevederile contestate sunt aplicabile autorului excepției și îl prejudiciază prin faptul că acesta este judecat de un complet a cărui componență a fost modificată în temeiul art.19 alin.(3) din Legea nr. 252/2023, iar menținerea acestei componențe depinde de interpretarea art.31 alin.(1) Cod de procedură penală. În același timp, apărarea a delimitat situația din prezenta cauză de cea examinată prin Decizia Curții Constituționale nr. 166 din 13 noiembrie 2025, § 47, în care Curtea a considerat că situația invocată de autori era ipotetică, întrucât norma contestată nu fusese aplicată. În speță, dimpotrivă, norma a fost aplicată printr-un act judecătoresc existent la dosar.

Cu privire la condiția inexistenței unei hotărâri anterioare a Curții Constituționale asupra prevederilor contestate, apărarea a arătat că textul art.31 alin.(1) teza a doua Cod de procedură penală nu a constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate, actele anterioare ale Curții vizând alte alineate ale aceluiași articol, respectiv alin.(3), prin Decizia nr. 71 din 14 mai 2019, Decizia nr. 117 din 13 octombrie 2020 și Decizia nr. 22 din 28 martie 2024, respectiv alin. (2), prin Decizia nr. 110 din 16 iunie 2026.

În ceea ce privește art.19 alin.(3) din Legea nr. 252/2023, apărarea a susținut că Decizia Curții Constituționale nr. 166 din 13 noiembrie 2025, prin care au fost declarate inadmisibile excepțiile ridicate de judecătorii evaluați negativ, nu constituie o hotărâre anterioară asupra prevederilor contestate în sensul art.7 alin.(3/1) lit.d) Cod de procedură penală. În acest sens, a invocat că respectiva decizie este una de inadmisibilitate, fără examinarea fondului sesizărilor, făcând trimitere la art.37 alin.(2) din Legea nr. 74/2025. În plus, a menționat că, în cadrul acelei examinări, Curtea Constituțională a analizat norma prin prisma drepturilor judecătorilor evaluați, în raport cu art.43 și art.116 din Constituție, iar în privința art.20 din Constituție a reținut că autorii nu au prezentat argumente care să demonstreze caracterul contradictoriu al prevederilor contestate, astfel încât perspectiva justițiabilului asupra dreptului la o instanță instituită de lege nu ar fi fost examinată.

În continuare, apărarea a făcut trimitere la Decizia Curții Constituționale nr. 40 din 29 martie 2022, § 16, și Decizia nr. 22 din 28 martie 2024, § 20, susținând că o normă legală poate fi supusă unui nou control de constituționalitate atunci când sunt formulate critici noi, care nu au constituit obiectul examinării anterioare. În acest sens, a invocat și art.27 alin.(3) lit.b) din Legea nr. 74/2025, potrivit căruia inadmisibilitatea pentru existența unei hotărâri anterioare presupune ca prevederile contestate să fi fost examinate din perspectiva acelorași critici de neconstituționalitate.

Totodată, apărarea a susținut că excepția formulată nu vizează o simplă problemă de interpretare sau aplicare a legilor organice și ordinare, în sensul art.27 alin.(3) lit.d) din Legea nr. 74/2025, întrucât nu se contestă legalitatea încheierii din 30 septembrie 2026, ci insuficiența reglementării legale care a făcut posibilă modificarea completului de judecată. Mai exact, s-a invocat că normele contestate nu stabilesc ce se întâmplă cu judecătorul vizat care face parte dintr-un complet deja constituit și nu reglementează cine constată imposibilitatea menținerii completului, prin ce act, în baza căror criterii și cu respectarea căror garanții procedurale. În același context, apărarea a invocat existența unui drept fundamental afectat, respectiv dreptul la o instanță instituită de lege, garantat de art.20 din Constituție și art.6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, făcând trimitere la art.27 alin.(4) lit.d) din Legea nr. 74/2025.

În final, apărarea a reiterat că sunt întrunite cumulativ toate cele patru condiții prevăzute de art.7 alin.(3/1) Cod de procedură penală, motiv pentru care instanța ar fi obligată să dispună ridicarea excepției de neconstituționalitate prin încheiere și să sesizeze Curtea Constituțională. A solicitat, de asemenea, transmiterea sesizării în termen de 5 zile de la emiterea încheierii, împreună cu textul excepției și actele anexate, cu menționarea ambelor texte contestate în cuprinsul încheierii.

Apărarea a mai precizat că scopul ridicării excepției îl constituie asigurarea examinării apelului de către un complet de judecată a cărui compunere să nu mai poată fi pusă ulterior în discuție, în interesul tuturor părților și al stabilității hotărârii ce urmează a fi pronunțată. Totodată, în eventualitatea refuzului instanței de a ridica excepția de neconstituționalitate, în temeiul art.7 alin.(3/3) Cod de procedură penală, apărarea și-a rezervat dreptul de a invoca dezacordul cu încheierea de refuz în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond, inclusiv în recursul împotriva deciziei instanței de apel, prin raportare la art.427 alin.(1) pct.7) Cod de procedură penală.

În ședința Curții de Apel Centru, din data de 02 noiembrie 2026, avocații Lucian ROGAC, Victoria BURDUJA și Mihail SILIVESTRU care acționează în interesele inculpatului Vladimir PLAHOTNIUC au menționat că susțin în continuare cererea depusă și au pledat pentru admiterea acesteia în sensul formulat și sesizarea Curții Constituționale referitoare la excepția de neconstituționalitatea ridicată, *reprezentantul Ministerului Finanțelor, Serghei BÎRCĂ* nu a formulat obiecții sau poziții distincte asupra cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitatea, lăsând soluționarea acesteia la discreția instanței, *inculpatul Vladimir PLAHOTNIUC* a susținut cererea apărătorului, pledând pentru admiterea acesteia în sensul formulat, *procurorul Alexandru CERNEI* a solicitat respingerea cererii depuse de avocații Lucian ROGAC și Mihail SILIVESTRU în interesele inculpatului Vladimir PLAHOTNIUC, de sesizare a Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în conformitate cu art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție.

Verificând motivele invocate în cererea de sesizare privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de avocații Lucian ROGAC și Mihail SILIVESTRU în interesele inculpatului Vladimir PLAHOTNIUC, Colegiul penal al Curții de Apel Centru consideră necesar de a admite sesizarea privind efectuarea controlului constituționalității a prevederilor art.19 alin.(3) a Legii nr.252/2023 și a art.31 alin.(1) din Codul de procedură penală, sub aspectul invocat în cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate cu sesizarea Curții Constituționale în vederea efectuării controlului constituționalității din considerentele următoarele considerente.

Potrivit art.342 Cod de procedură penală, *toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei se soluționează prin încheiere a instanței de judecată. Încheierile privind măsurile preventive, de ocrotire și asiguratorii, recuzările, declinarea de competență, strămutarea cauzei, dispunerea expertizei, precum și încheierile interlocutorii, se adoptă sub formă de documente aparte și se semnează de judecător sau, după caz, de toți judecătorii din completul de judecată. Încheierile instanței asupra celorlalte chestiuni se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată. Încheierile date pe parcursul judecării cauzei se pronunță public.*

Conform dispoziției art.7 Cod de procedură penală, *(3) În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora. (3/1) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară*

a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. (3/2) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă. (3/3) Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile indicate la alin.(3/1), instanța de judecată refuză, prin încheiere, ridicarea excepției de neconstituționalitate. Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.

Relevante speței sunt prevederile pct.83 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016, prevede că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.

Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82, care la rândul său, prevede că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții, și anume, dacă obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Potrivit prevederilor art.135 alin.(1) lit.g) din Constituție, art.4 alin.(1) lit.g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.(4) alin.(1) lit.g) din Codul jurisdicției constituționale, „rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale".

Prin Hotărârea nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională a hotărât: în sensul art.135 alin.(1) lit.a) și g) coroborat cu art.20, 115, 116 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;
- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;
- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;
- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea următoarelor condiții:

1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Pct.107 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016, prevede că în temeiul art.135 alin.(1) lit.a) sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale, de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor și soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.

În continuare, având în vedere cadrul normativ și interpretarea oferită de Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, Colegiul penal urmează să verifice dacă, în speță, sunt întrunite cumulativ condițiile legale pentru admiterea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale. În acest sens, verificarea instanței se va limita exclusiv la condițiile prevăzute de art.7 alin.(3/1) din Codul de procedură penală, fără a se pronunța asupra temeiniciei excepției sau asupra conformității cu Constituția a prevederilor contestate.

Cu privire la subiectul sesizării Colegiul reține că excepția de neconstituționalitate a fost formulată de un subiect care beneficiază de acest drept, în temeiul art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituție, astfel cum aceste dispoziții au fost interpretate prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, și anume de către avocații Lucian ROGAC și Mihail SILIVESTRU, care acționează în interesele inculpatului Vladimir PLAHOTNIUC, acesta având calitatea de parte în procesul penal aflat pe rolul Curții de Apel Centru.

Cu privire la obiectul excepției, Colegiul penal constată că obiectul sesizării îl constituie prevederile art.19 alin.(3) din Legea nr.252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și art.31 alin.(1) din Codul de procedură penală. Acestea se încadrează în categoria actelor normative prevăzute de art.135 alin.(1) lit. a) din Constituție, fiind dispoziții cuprinse în acte legislative, susceptibile controlului de constituționalitate exercitat de Curtea Constituțională.

Cu privire la legătura dintre normele contestate și soluționarea cauzei, Colegiul penal reține că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată în cadrul examinării, în ordine de apel, a cauzei penale privind învinuirea lui PLAHOTNIUC Vladimir Gheorghe de comiterea infracțiunilor prevăzute de art.284 alin.(1), art.30, art.42 alin.(3), art.190 alin.(5), art.30, art.243 alin.(3) lit.a) și b), art.30, art.42 alin.(3), art.190 alin.(5), art.30, art.243 alin.(3) lit.a) și b) din Codul penal, împotriva Sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr.1-2569/2025 din 22 aprilie 2026.

Sub acest aspect, Colegiul constată că prevederile art.19 alin.(3) din Legea nr.252/2023 au fost invocate în încheierea președintelui interimar al Curții de Apel Centru din 30 septembrie 2026, prin care s-a dispus modificarea componenței completului de judecată inițial constituit pentru examinarea prezentei cauze.

Totodată, prevederile art.31 alin.(1) din Codul de procedură penală au legătură cu chestiunea procesuală dedusă examinării instanței, întrucât reglementează posibilitatea modificării componenței completului de judecată, aspect asupra căruia apărarea a formulat obiecții și a solicitat pronunțarea instanței.

Prin urmare, Colegiul penal constată că ambele dispoziții legale contestate prezintă relevanță pentru soluționarea chestiunilor procesuale invocate în cadrul examinării prezentei cauze, fiind întrunită condiția prevăzută de art.7 alin.(3/1) lit.c) din Codul de procedură penală.

Cu privire la inexistența unei hotărâri anterioare a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate, Colegiul penal reține că apărarea a invocat existența unor acte anterioare ale Curții Constituționale prin care au fost examinate anumite dispoziții ale art.31 din Codul de procedură penală, precum și prevederile art.19 alin.(3) din Legea nr.252/2023. Astfel, în ceea ce privește art.31 din Codul de procedură penală, Colegiul constată că, potrivit argumentelor prezentate de autorii excepției, hotărârile anterioare ale Curții Constituționale, inclusiv Decizia nr.71 din 14 mai 2019, Decizia nr.117 din 13 octombrie 2020, Decizia nr.22 din 28 martie 2024 și Decizia nr.110 din 16 iunie 2026, au vizat alte dispoziții ale articolului respectiv, ***fără ca textul art.31 alin.(1), în partea contestată prin prezenta excepție, să fi constituit obiectul controlului de constituționalitate***.

În ceea ce privește prevederile art.19 alin.(3) din Legea nr.252/2023, Colegiul penal ia act de Decizia Curții Constituționale nr.166 din 13 noiembrie 2025, prin care au fost declarate inadmisibile sesizările referitoare la excepțiile de neconstituționalitate privind dispozițiile legale în materia evaluării externe a judecătorilor și procurorilor.

În acest context, Colegiul reține că autorii prezentei excepții au invocat critici formulate din perspectiva dreptului justițiabilului la o instanță instituită de lege, garantat de art.20 din

Constituție și art.6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, sub aspectul efectelor pe care aplicarea normei contestate le poate produce asupra componenței completului de judecată.

Prin urmare, având în vedere obiectul și limitele controlului exercitat de instanța ordinară la această etapă, Colegiul constată că argumentele prezentate de apărare vizează aspecte distincte de cele care au constituit obiectul examinării anterioare, motiv pentru care nu se identifică existența unei hotărâri anterioare a Curții Constituționale care să fi examinat prevederile contestate prin prisma criticilor formulate în prezenta cauză.

În consecință, Colegiul penal constată că sunt întrunite cumulativ condițiile prevăzute de art.7 alin.(3/1) din Codul de procedură penală, întrucât obiectul excepției se încadrează în categoria actelor prevăzute de art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, excepția a fost ridicată de un subiect îndreptățit, prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, iar asupra acestora, în raport cu criticile formulate, nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale.

În aceste condiții, fără a se pronunța asupra temeiniciei criticilor de neconstituționalitate invocate și fără a aprecia asupra conformității prevederilor contestate cu normele constituționale, chestiuni ce țin de competența exclusivă a Curții Constituționale, Colegiul penal ajunge la concluzia că cererea avocaților Lucian ROGAC și Mihail SILIVESTRU, formulate în interesele inculpatului Vladimir PLAHOTNIUC, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate urmează a fi admisă, cu sesizarea Curții Constituționale în vederea exercitării controlului de constituționalitate asupra prevederilor art.19 alin.(3) din Legea nr.252/2023 și art.31 alin.(1) din Codul de procedură penală.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reiterat că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate cu care a fost învestită prin articolul 135 alin.(1) din Constituție presupune stabilirea corelației dintre normele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de pertinența prevederilor pentru soluționarea litigiului în instanțele de judecată. Astfel, excepția de neconstituționalitate este un instrument de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale și poate fi ridicată doar în cadrul examinării unei cauze în instanța de judecată.

Trebuie de evidențiat că, în jurisprudența sa constantă, Curtea a reținut că excepția de neconstituționalitate trebuie să cuprindă trei elemente obligatorii: textul contestat din punctul de vedere al constituționalității (*prevederea legală*), textul de referință pretins a fi încălcat (*prevederea constituțională*) și motivarea de către autorul excepției a relației de contrarietate dintre cele două texte, adică motivarea neconstituționalității textului criticat.

În prezenta cauză, instanța de apel constată că excepția de neconstituționalitate formulată întrunește cerințele minime de argumentare, conținând o motivare care pune în discuție relația de incompatibilitate dintre norma legală criticată și prevederea constituțională invocată. Totodată, Colegiul penal reține că dispozițiile art.19 alin.(3) din Legea nr.252/2023 și art.31 alin.(1) din Codul de procedură penală nu au mai făcut anterior obiectul unei sesizări de control al constituționalității în fața Curții Constituționale.

Așadar, motivele prezentei sesizări sunt fundamentate pe dispozițiile art.20 și art. 54 din Constituția Republicii Moldova, iar circumstanțele cauzei denotă întrunirea cerinței prevăzute la pct.3 al paragrafului 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016.

Prin urmare, cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.19 alin.(3) din Legea nr.252/2023 și art.31 alin.(1) din Codul de procedură penală urmează a fi admisă.

Din considerentele sus-indicate, conducându-se de prevederile art.art. 7, 342, 364 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, Colegiul penal al Curții de Apel Centru,-

D I S P U N E:

Se admite cererea înaintată de avocații Lucian ROGAC și Mihail SILIVESTRU în interesele inculpatului Vladimir PLAHOTNIUC de sesizare a Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în conformitate cu art.135 alin.(1) lit. a) din

Constituție a prevederilor art.19 alin.(3) din Legea nr.252/2023 și art.31 alin.(1) din Codul de procedură penală, cu expedierea cererii și sesizării în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova, în temeiul art.135 alin.(1) lit. b) din Constituția Republicii Moldova.

Încheierea nu este susceptibilă căilor de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul **Denis BĂBĂLĂU**

Judecătorii **Vladislav SCHIBIN**

Vitalie PÎSLARIUC